

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
สารบัญ	ณ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฉ
สารบัญตารางภาคผนวก	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา	3
1.4 ขอบเขตของการศึกษา	3
1.5 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
1.5.1 การผลิตและการตลาดส้มเขียวหวาน	4
1.5.2 การศึกษาและประยุกต์ใช้ Choice Experiment	5
บทที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 แนวคิดและทฤษฎี	8
2.1.1 ทฤษฎีการบริโภค	8
2.1.2 แนวคิดการประเมินมูลค่าคุณภาพและความปลอดภัย	13
2.1.3 แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานของวิธีการทดลองทางเลือก	15
2.1.4 แบบจำลองทางเศรษฐมิติของวิธีการทดลองทางเลือก	16
2.2 กรอบแนวคิดในการศึกษา	19

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	21
3.1 ข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล	21
3.1.1 ประเภทและแหล่งข้อมูล	21
3.1.2 การสุ่มและการกำหนดตัวอย่าง	22
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	26
3.2.1 โครงสร้างแบบสอบถาม	26
3.2.2 การออกแบบคุณลักษณะ ระดับคุณลักษณะ ชุดทางเลือก	28
3.2.3 การป้องกันความเอนเอียง	31
3.2.4 การลกรหัสข้อมูล	32
3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล	32
3.3.1 แบบจำลองเศรษฐมิติที่ใช้ในการศึกษา	32
3.3.2 ข้อสมมติในการศึกษา	38
3.3.3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคส้มเขียวหวาน	38
3.3.4 การประมาณมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่าย	39
3.3.5 การหาความน่าจะเป็นที่จะเลือก	40
3.3.6 การประมาณค่าส่วนแบ่งตลาด	40
บทที่ 4 การผลิต การตลาด และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับส้มเขียวหวาน	42
4.1 สภาพทั่วไปและการผลิตส้มเขียวหวาน	42
4.2 สภาพการตลาดและการจัดจำหน่ายส้มเขียวหวาน	46
4.2.1 วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว	46
4.2.2 วิธีการตลาด	48
4.2.3 การวางจำหน่ายส้มเขียวหวาน	48
4.2.4 ราคาส้มเขียวหวาน	50
4.2.5 ผลตอบแทนและแนวโน้มการผลิตส้มเขียวหวาน	50
4.3 สภาพปัญหาการผลิตส้มเขียวหวาน	53
4.4 แนวทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหา	54

ลิขสิทธิ์ในตำราวิชาการนี้สงวนลิขสิทธิ์โดย Chiang Mai University
 All rights reserved

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 การผลิต การตลาด และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับส้มเขียวหวาน (ต่อ)	
4.5 มาตรการในการพัฒนาส้มเขียวหวานให้มีคุณภาพและความปลอดภัย	55
4.5.1 การผลิตตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม	56
4.5.2 การผลิตตามระบบเกษตรอินทรีย์	57
4.5.3 มาตรฐานส้มเขียวหวานของประเทศไทย	60
4.5.4 มาตรฐานปริมาณสารพิษตกค้างสูงสุด	65
4.5.4 มาตรฐานการส่งออกส้มเขียวหวาน	68
บทที่ 5 ข้อมูลลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ทักษะคิดและความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง	71
5.1 สภาพทั่วไปทางเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง	71
5.2 พฤติกรรมการบริโภคผลไม้	72
5.3 พฤติกรรมการบริโภคและซื้อส้มเขียวหวาน	77
5.4 ความตระหนักที่มีต่อความปลอดภัยในอาหารของกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภค	83
5.5 ทักษะคิดเกี่ยวกับสารเคมีตกค้างและความรู้สึกที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	87
5.6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อส้มเขียวหวาน	89
บทที่ 6 ความพึงพอใจต่อคุณภาพและความปลอดภัยของส้มเขียวหวานของผู้บริโภค	100
6.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกบริโภคส้มเขียวหวานที่มีคุณภาพและความปลอดภัย	101
6.1.1 คุณลักษณะของส้มเขียวหวานที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อของผู้บริโภค	110
6.1.2 คุณลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้บริโภคที่มีผลต่อการเลือกบริโภคส้มเขียวหวานที่มีการปรับปรุงคุณลักษณะ	113
6.2 ราคาแฝงและส่วนเกินการชดเชยของผู้บริโภคที่มีต่อคุณภาพและความปลอดภัยในส้มเขียวหวาน	130
6.2.1 ราคาแฝงของคุณลักษณะในระดับต่างๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อของผู้บริโภค	130

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 6 ความพึงพอใจต่อคุณภาพและความปลอดภัยของส้มเขียวหวานของผู้บริโภค (ต่อ)	
6.2.2 ส่วนเกินการชดเชยในการปรับปรุงคุณลักษณะต่างๆ ในระดับที่สูงขึ้น	133
6.2.3 ส่วนเกินการชดเชย เพื่อการพัฒนาส้มเขียวหวานให้มี ความปลอดภัยสูงขึ้นของผู้บริโภคในแต่ละกลุ่ม	136
6.3 ความน่าจะเป็นที่จะเลือกส้มเขียวหวานในทางเลือกต่างๆ	143
6.4 การประมาณค่าส่วนแบ่งตลาดของส้มเขียวหวานในระบบการผลิตต่างๆ	147
บทที่ 7 สรุปและข้อเสนอแนะ	149
7.1 สรุป	149
7.2 อภิปรายผลการศึกษา	156
7.3 ข้อเสนอแนะ	159
7.3.1 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา	159
7.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป	161
บรรณานุกรม	162
ภาคผนวก	169
ภาคผนวก ก	170
ก 1 แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษา	171
ก 2 ทางเลือกทั้งหมดที่มีความเหมาะสม	186
ก 3 รูปแบบของแบบสอบถามและชุดทางเลือกของแต่ละรูปแบบ	191
ก 4 ตัวอย่างรูปแบบของแบบสอบถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์	193
ก 5 ตัวอย่างการลงรหัสข้อมูลจากแบบสอบถาม	199
ภาคผนวก ข	201

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก (ต่อ)	
ข 1 ผลการทดสอบปัญหา Multicollinearity	202
ข 2 ผลการวิเคราะห์ฟังก์ชันอรรถประโยชน์ทางอ้อมโดยใช้ตัวแปร อิสระเฉพาะปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อส้มเขียวหวาน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติอย่างน้อยร้อยละ 90	204
ภาคผนวก ค ผลการประมาณค่าแบบจำลอง โดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูป	206
ประวัติผู้เขียน	213

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
3.1	รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือนและจำนวนครัวเรือนในจังหวัดเชียงใหม่ ปี 2549	24
3.2	จำนวนครัวเรือนและจำนวนตัวอย่างของแต่ละอำเภอที่ใช้ในการศึกษา	25
3.3	จำนวนครัวเรือนและจำนวนตัวอย่างของแต่ละตำบล ในอำเภอที่ใช้ในการศึกษา	25
3.4	คุณลักษณะของส้มเขียวหวานและระดับของคุณลักษณะที่ใช้ในการศึกษา	29
4.1	เนื้อที่ให้ผลผลิต ผลผลิต ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ และจำนวนครัวเรือนเกษตรกรผู้ผลิต ส้มเขียวหวาน ในปี 2547-2550	45
4.2	มูลค่า และปริมาณการส่งออกส้มเขียวหวาน ในปี 2547-2550	45
4.3	ปริมาณการผลิตส้มเขียวหวานจำแนกเป็นรายภาค ปี 2550	45
4.4	ปริมาณผลผลิตส้มเขียวหวานจำแนกเป็นรายเดือน ในปี 2550	52
4.5	ราคาที่เกษตรกรขายได้ ต้นทุนการผลิต และผลตอบแทนสุทธิของ การผลิตส้มเขียวหวานในปี 2547-2550	52
4.6	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสินค้าอินทรีย์กับสินค้าเกษตรประเภทอื่นๆ	59
4.7	ข้อมูลการเทียบรหัสขนาดของส้มตามที่กำหนดในมาตรฐานกับส้มเขียวหวาน และส้มเปลือกอ่อนอื่นที่ใช้ทางการค้าในปัจจุบัน	63
4.8	ปริมาณสารพิษตกค้างสูงสุดสำหรับส้มเขียวหวาน	70
5.1	ความถี่และร้อยละของสภาพทั่วไปทางเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง	73
5.2	พฤติกรรมผู้บริโภคผลไม้	76
5.3	พฤติกรรมผู้บริโภคและซื้อส้มเขียวหวาน	79
5.4	แหล่งผลิตส้มเขียวหวานและสถานที่ที่ผู้บริโภคซื้อส้มเขียวหวานเป็นประจำ	80
5.5	ลักษณะการเลือกซื้อ ความถี่และปริมาณการซื้อส้มเขียวหวานในแต่ละครั้ง	81
5.6	ปัญหาและอุปสรรคจากการซื้อหรือบริโภคส้มเขียวหวาน	82
5.7	ความคิดเห็นของผู้บริโภคที่มีต่อความปลอดภัยในการบริโภคอาหาร ในแต่ละประเภท	84
5.8	ความบ่อยครั้งที่กังวลว่าจะได้รับสารเคมีตกค้างจากผลไม้เข้าสู่ร่างกาย	85

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
5.9 ความบ่อยครั้งที่ล้างส้มเขียวหวานก่อนนำไปรับประทาน	85
5.10 วิธีการปฏิบัติเพื่อเพิ่มความปลอดภัย ในการบริโภคผัก-ผลไม้สด ต่างๆ	86
5.11 รับรู้ข้อมูลข่าวสารและความรู้ความเข้าใจในความแตกต่างระหว่าง ผักแต่ละประเภทของกลุ่มตัวอย่าง	87
5.12 ทักษะคิดเกี่ยวกับสารเคมีตกค้างและความรู้สึกที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	91
5.13 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนนโยบาย วิธีการรับรองคุณภาพและ ความปลอดภัย การระบุแหล่งที่มา ที่สร้างสามารถความมั่นใจให้ผู้บริโภค	92
5.14 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อส้มเขียวหวาน	95
6.1 ผลการวิเคราะห์ฟังก์ชันอรรถประโยชน์ทางอ้อม (แบบจำลองที่ 1)	103
6.2 ผลการวิเคราะห์ฟังก์ชันอรรถประโยชน์ทางอ้อม (แบบจำลองที่ 2)	106
6.3 ผลการวิเคราะห์ฟังก์ชันอรรถประโยชน์ทางอ้อม (แบบจำลองที่ 3)	107
6.4 ลำดับความสำคัญของระดับต่างๆ ในแต่ละคุณลักษณะของส้มเขียวหวาน ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อของผู้บริโภค โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย	112
6.5 ผลการวิเคราะห์ฟังก์ชันอรรถประโยชน์ทางอ้อม ของกลุ่มตัวอย่างใน แต่ละระดับการศึกษา	116
6.6 ผลการวิเคราะห์ฟังก์ชันอรรถประโยชน์ ทางอ้อม ของกลุ่มตัวอย่างใน แต่ละระดับรายได้ของครัวเรือน	119
6.7 ผลการวิเคราะห์ฟังก์ชันอรรถประโยชน์ทางอ้อม ของกลุ่มตัวอย่างที่มี และไม่มีผู้ที่มีปัญหาทางด้านสุขภาพอยู่ในครัวเรือน	122
6.8 ผลการวิเคราะห์ฟังก์ชันอรรถประโยชน์ทางอ้อม ของกลุ่มตัวอย่างที่มีความกังวล ว่าจะได้รับอันตรายจากสารเคมีตกค้างในผลไม้ที่ซื้อมาบริโภคในแต่ละระดับ	127
6.9 ผลการวิเคราะห์ฟังก์ชันอรรถประโยชน์ทางอ้อม ของกลุ่มตัวอย่างที่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยกับการผลัดการระดับราคาเป็นหน้าที่ของผู้บริโภค	129
6.10 ราคาแฝงของระดับคุณลักษณะต่างๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อของผู้บริโภค โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย	132

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
6.11 ส่วนเกินการชดเชยหรือความเต็มใจจ่ายเพื่อให้เกิดการปรับปรุง คุณลักษณะของสัมเขี้ยวหวานจากที่อยู่ในระดับฐาน เปลี่ยนแปลงไป อยู่ในระดับที่สูงขึ้นหรือระดับที่ผู้บริโภคได้รับความพึงพอใจมากขึ้น	134
6.12 มูลค่าส่วนเกินการชดเชย เพื่อการพัฒนาสัมเขี้ยวหวานให้มีความปลอดภัย สูงขึ้นของผู้บริโภคในแต่ละคุณลักษณะทางด้านเศรษฐกิจและสังคม	136
6.13 ทางเลือกที่มีค่าความพึงพอใจหรืออรรถประโยชน์ทางอ้อมที่ผู้บริโภคได้รับ จากการ ตัดสินใจเลือกทางเลือกสูงสุด 10 อันดับแรก	145
6.14 ค่าเอกซ์โพเนนเชียล และความน่าจะเป็นหรือโอกาสที่จะถูกเลือกจากทางเลือก ที่มีค่าความพึงพอใจหรืออรรถประโยชน์ทางอ้อมที่ผู้บริโภคได้รับจากการ ตัดสินใจเลือกทางเลือกสูงสุด 10 อันดับแรก	147

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
2.1 รูปแบบพฤติกรรมผู้ซื้อ (ผู้บริโภคร) และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อของผู้บริโภคร	12
2.2 ภาพรวมกรอบแนวคิดในการศึกษา	20
4.1 แผนภาพปริมาณผลผลิตส้มเขียวหวานจำแนกเป็นรายเดือน ในปี 2550	46
4.2 วิธีการตลาดของส้มเขียวหวาน	49
4.3 แผนภาพราคาขายส่งส้มเขียวหวานเฉลี่ย ณ ตลาดกลางสี่มุมเมือง ประจำปี 2542-2550	53
6.1 มูลค่าส่วนเกินการชดเชยของการเปลี่ยนแปลงจากส้มเขียวหวานทั่วไปไปเป็นส้มเขียวหวานที่มีความปลอดภัยมากขึ้นของผู้บริโภครที่มีระดับการศึกษาต่างๆ	139
6.2 มูลค่าส่วนเกินการชดเชยของการเปลี่ยนแปลงจากส้มเขียวหวานทั่วไปไปเป็นส้มเขียวหวานที่มีความปลอดภัยมากขึ้นของผู้บริโภครที่มีรายได้ของครัวเรือนในระดับต่าง ๆ	140
6.3 มูลค่าส่วนเกินการชดเชยของการเปลี่ยนแปลงจากส้มเขียวหวานทั่วไปไปเป็นส้มเขียวหวานที่มีความปลอดภัยมากขึ้นของผู้บริโภครที่มีความกังวลในระดับต่างๆว่าจะได้รับอันตรายจากสารเคมีตกค้างในผลไม้ที่ซื้อมาบริโภค	142
6.4 ผลการประมาณค่าส่วนแบ่งตลาด (Market Share) ของส้มเขียวหวานในระบบการผลิตต่างๆ	148

สารบัญตารางภาคผนวก

ตาราง	หน้า
ก 1 คุณลักษณะของสัมชิวหวานในแต่ละทางเลือกที่มีความเหมาะสมและที่ใช้ในการศึกษา	186
ก 2 รูปแบบของแบบสอบถามและชุดทางเลือกของแต่ละรูปแบบ	191
ก 3 ตัวอย่างการลงรหัสข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามรูปแบบ A	199
ข 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson ของตัวแปรอิสระด้านเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง	202
ข 2 ผลการวิเคราะห์ฟังก์ชันอรรถประโยชน์ทางอ้อม โดยใช้ตัวแปรอิสระเฉพาะปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสัมชิวหวาน	204

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved